

Maa- ja metsätalousministeriö

VIITE Lausuntopyyntö 30.6.2023, VN/2935/2020-MMM-78
ASIA Suomen ja Norjan välisen Tenojoen vesistön kalastussäännön allekirjoittaminen

Kalatalouden Keskusliitto on tutustunut lausunnolla olevaan materiaaliin ja toteamme seuraavan:

Tenojoen lohenkalastus on ollut aina erittäin tärkeää koko Suomelle kuin etenkin paikallisille väestölle, saamelaisille. Tenojoen kalastuskulttuurin säilyttäminen on kansallisesti ja paikallisesti todella tärkeää, on se sitten kyse perinnekalastuksesta pato-, verkko- ja kulkutuspyyntinä tai vapakalastuksesta paikallisten ja kalastusturistien toimesta.

Lausunnolla olevan kalastussäännön ajatus eri lohikannan osien tilan mukaisesta kalastuksensäätelystä on kannatettava, mutta luonnoksessa esitetyllä tavalla toteutettuna se on äärimmäisen hankala toteuttaa. Se ei myöskään ota huomioon paikallisen väestön kalastuskulttuurin harjoittamisen vaikeutta, mm. lohipatojen rakentamisessa ja ylläpidossa. Kalastuskulttuuri ei jatku perinnetietona ilman kalastuksen harjoittamista vuosittain. Esitetystä järjestelmästä on iso riski, että voi tulla vuosien kalastuskieltoja, jona aikana kalastusperinne voi sammua kun sitä ei saada siirrettyä sukupolvelta toiselle.

Yleisesti ottaen lohikannan säätelyssä tulisi mennä kalastajakohtaisiin vuorokausi ja kausikiintiöihin (lohi kpl / vrk ja/tai vuosi) sekä lohen ottamisen sallimiseen kokoon ja sukupuoleen liittyvillä rajoituksilla. Tämän tulisi koskea niin paikallista kalastajaa kuin turistiakin. Kiintiöt voivat olla toki erilaiset paikalliselle ja turistille.

Luonnoksessa esitetään monenlaista mikrosäätelyä mm. vapakalastusvälineiden suhteen muiden lajien kalastusta koskien. Tämä ei ole tarpeellista, eikä etenkään tarkoituksen mukaista meritaimenen tai kyttyrälöhen kalastuksessa. Esitetyillä välinerajoituksilla ei käytännössä ole mitään tekemistä noiden lajien kalastuksen kanssa. Jos kerran kalastus sallitaan, niin tulisi olla mahdollisuus kalastaa edes tarkoitukseen soveltuvilla kalastusvälineillä. Etenkin kyttyrälöhen kohdalla tulisi sallia myös muut lailliset vapakalastusvälineet. Muiden lajien kuin lohen kalastuksen salliminen ja edistäminen on erityisen tärkeää aikana jolloin Atlantin lohta ei voida kalastaa heikon kannantilan vuoksi. Erityisen tärkeää tämä on kyttyrälöhen kalastuksessa, koska sen kalastuksen salliminen on tärkeää itse kalastusresurssin hyödyntämisessä kuin paikallistalouden tukijana kalastusmatkailun kautta. Ei liene kansallinen tai paikallinen etu, että suomalaiset kalastusmatkailijat ajavat Tenojokivartta Utsjoen kunnan läpi Norjaan kalastamaan kyttyrälöhta kuten kävi kesällä 2023.

Kalastussääntöluonnoksessa on myös ristiriitaisuuksia 9 §:n ja 19 §:n välillä. 9 §:ssä puhutaan sallituista pyyntivälineistä ja niiden käyttämisestä mm. Ala- ja Yläkönkäillä. Vastaavasti 19 §:ssä vapakalastus kielletään samalla alueella. Tämä on hämmentävää varsinkin kun kyseessä on koko joen kuuluisimmat ja pisimpään kalastetut rantakalastusalueet.

Edellä mainitun perusteella esitämme Suomen ja Norjan välisen kalastussääntöneuvotteluiden jatkamista tai kokonaan uudelleen avaamista pitäen sisällään myös Tenon kalatalousalueen ja Saamelaiskäräjien edustajat. Esitetystä muodossa olevaa kalastussääntöä ei tule hyväksyä.

Helsingissä 8. päivänä syyskuuta 2023

Mikko Malin
Järjestöasiantuntija

Vesa Karttunen
toiminnanjohtaja